

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

*Методична розробка
на тему:*
**«Використання тестових завдань
на заняттях із методики навчання
української мови »**

Укладач: Юлія КІСЄЄВА

м. Олександрія, 2022

Анотація

Методична розробка «Використання тестових завдань на заняттях із методики навчання української мови» (укладач – викладач гуманітарних дисциплін, спеціаліст першої кваліфікаційної категорії, Кісєєва Ю.Ю.).

У роботі розкрито теоретичні відомості про тести досягнень і креативності. У теоретичній частині розробки пояснені переваги та окремі незначні недоліки тестових завдань. У другому розділі подано тести досягнень і тести креативності, які можна застосовувати в освітньому процесі під час вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання української мови»

Такі тести є спеціалізованими, вони дають змогу протягом обмеженого часу перевірити знання студентів із різних розділів методики навчання української мови. Вміщені в методичній розробці завдання можуть бути використані студентами спеціальності 013 Початкова освіта під час підготовки до семінарських і практичних занять, до складання перевідних і комплексного кваліфікаційного іспиту.

Рецензенти:

Шаповалова І.В. – голова регіонального методоб'єднання викладачів філологічних дисциплін педагогічних коледжів південного регіону України, викладач вищої кваліфікаційної категорії старший викладач комунального закладу «Білгород -Дністровський педагогічний фаховий коледж»

Косенко В.А. – викладач вищої кваліфікаційної категорії, «викладач-методист», відмінник освіти України Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського.

Новікова О.В. – голова циклової комісії викладачів гуманітарних дисциплін та іноземних мов, викладач гуманітарних дисциплін, викладач вищої кваліфікаційної категорії, «викладач-методист» Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Класифікація тестів і характеристика їх змісту.....	5
1.1. Поняття та мета тестування.....	5
1.2. Тест як інструмент вимірювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти та критерії оцінювання їх якості.....	6
1.3. Типи тестів, їхня характеристика.....	8
1.4. Переваги та окремі недоліки тестів.....	11
РОЗДІЛ 2. Використання тестів досягнень та тестів креативності на заняттях із методики навчання української мови в початкових класах	12
2.1. Тести досягнень.....	12
2.2. Тести креативності.....	48
РОЗДІЛ 3. Критерії оцінювання.....	62
РОЗДІЛ 4. Список використаних джерел.....	64

Вступ

Тестові завдання становлять систему завдань для оцінювання знань здобувачів освіти за допомогою кількісних норм. Здебільшого передбачають вибір особою, яка проходить тестування, однієї з кількох запропонованих відповідей, що є правильною. Термін «теста» запровадив до вжитку у 1899 р. американський психолог Джеймс Кеттел, а тести як прийом оцінювання почали застосовувати у Великобританії ще в 1864 р. На відміну від традиційних методів контролю, орієнтованих в основному на перевірку засвоєння конкретних знань, тестовий контроль спрямований на перевірку засвоєння ключових елементів навчального матеріалу. Тести є науково-емпіричним методом дослідження та відрізняються своєю технологічністю. Тестовий контроль приваблює тим, що ставить всіх здобувачів освіти в однакові умови; може використовуватися як для формального оцінювання (залік, іспит тощо), так і для самоконтролю під час вивчення певної теми; виключає суб'єктивізм викладача, що сприяє зменшенню вірогідності стресу від контрольних заходів.

У зв'язку з цим тестовий контроль інтенсивно розвивається та поширюється в освітньому процесі, посідаючи особливе місце в розробці та впровадженні нових підходів до оцінювання досягнень здобувачів освіти та виявлення рівня знань, умінь і навичок.

Таким чином, тестування є зручним та оперативним методом контролю та оцінки якості здобувачів освіти в навчальному закладі, без якого керувати освітнім процесом, особливо в технологічному варіанті, неможливо. Саме введення тестового контролю істотно підвищує мотивацію навчання та зацікавленість здобувачів освіти.

РОЗДІЛ 1. Класифікація тестів і характеристика їх змісту

1.1. Поняття та мета тестування

Тестування – це спосіб визначення рівня знань, умінь і навичок у здобувачів освіти за допомогою тестових завдань.

Перевагами тестування як одного з інноваційних форм інформатизованої системи освіти, що має пріоритет над іншими методами контролю, є наступні:

- 1) відсутність психологічного впливу на здобувача освіти;
- 2) забезпечення можливості одночасного контролю знань, умінь і навичок у великій кількості здобувачів упродовж досить обмеженого часу;
- 3) можливість контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти на необхідному, заздалегідь запланованому рівні;
- 4) реальність самоконтролю здобувачів освіти;
- 5) можливість систематично робити «зрізи успішності здобувачів»;
- 6) забезпечення прозорості та гласності контролю знань, умінь і навичок студентів;
- 7) гарантія об'єктивності та справедливості оцінки знань, умінь і навичок здобувачів освіти;
- 8) значне скорочення часу очікування здобувачами своїх результатів (оцінок) [9].

Метою тестування у процесі поточного та підсумкового контролю знань, умінь і навичок є:

- навчання здобувачів освіти (самостійне вивчення навчального матеріалу);
- поточний контроль знань (діагностика засвоєння окремих тем та розділів);
- підсумковий контроль знань (діагностика засвоєння матеріалу з усієї навчальної дисципліни);
- контроль залишкових знань здобувачів освіти з однієї навчальної дисципліни чи циклу навчальних дисциплін.

Під час проведення тестування необхідно дотримуватися певних правил, зокрема:

- 1) здобувач освіти має бути впевненим, що тестування є найбільш об'єктивним способом визначення рівня знань, умінь і навичок у здобувачів освіти, оскільки зменшується рівень суб'єктивізму порівняно з традиційними методами контролю (для формування переконання здобувачів у об'єктивності необхідно ознайомити їх з процедурою підготовки та проведення тестування: як відбувається добір завдань і підрахунок балів, якими критеріями керуються викладачі у визначенні оцінок тощо);

- 2) здобувача освіти варто попередити, як він може виконувати тестові завдання – у строгій послідовності чи у будь-якій зручній для нього послідовності (можливість виконання завдань у зручній послідовності сприяє зниженню емоційного стресу в процесі тестування, бо коли точніше здобувач передбачає свій результат, тоді вищий рівень його знань і менша тривожність);
- 3) під час тестування варто попереджати здобувачів про обмежений час;
- 4) здобувач освіти має бути переконаний у конфіденційності результатів виконаного тесту, тобто його відповіді не будуть відомі іншим, непричетним до тестування особам;
- 5) доцільно звернути увагу здобувачів освіти на низьку ймовірність випадкового у процесі виконання тестів [10].

1.2. Тест як інструмент вимірювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти та критерії оцінювання їх якості

Тест – це сукупність тестових завдань, за результатами виконання яких можна визначити рівень знань, умінь і навичок у здобувачів освіти з певної навчальної дисципліни.

Тест складається з:

- 1) сукупності тестових завдань;
- 2) стандартизованої процедури проведення;
- 3) заздалегідь спроектованої технології оцінювання.

Характерними особливостями тесту є:

- а) відносна простота процедури та необхідного обладнання;
- б) безпосередня фіксація результатів;
- в) можливість індивідуального та групового використання;
- г) зручність математичної обробки;
- д) незначна затрата часу для його проведення [10].

Основними критеріями, які визначають якість тесту є:

Валідність	Це критерій, який вказує на те, що тест вимірює і наскільки добре він це робить: - тестування повинно мати чітку мету; - тест повинен стосуватися конкретної навчальної дисципліни (модуля, блоку тем чи однієї теми), тобто для виконання тесту здобувач має використовувати знання саме того навчального матеріалу, засвоєння якого перевіряється за його допомогою; - кожен дистрактор (відволікаюча відповідь) тестового завдання повинен бути обґрунтованим, тобто представляти реальні помилки та хибні сприйняття. - інформація, отримана у процесі аналізу результатів тестування, повинна містити достовірні дані для визначення змісту та прогнозування результатів наступної роботи зі здобувачами.
Надійність	Це критерій, який відображає те, що тест розроблено за єдиними вимогами, з урахуванням єдиних цілей і передбачає єдині для всіх здобувачів освіти критерії оцінювання: - тестові завдання повинні бути стисло, чітко та зрозуміло сформульовані для кожного здобувача освіти; - у тестових завданнях відсутні двозначності; - у тестових завданнях відсутні ненавмисні підказки; - у тестових завданнях ключ (варіант правильної відповіді) повинен бути розкиданий навмання (щоб не було так: «якщо не знаєте відповіді, завжди вибирайте Б»); - тестове завдання, яке повторно використовується для виконання іншим здобувачем освіти, передбачає той самий ключ (варіант правильної відповіді).
Об'єктивність	Це критерій, який вказує на те, що в тесті: - мінімізовано вплив суб'єктивних факторів на визначення результату виконання тесту; - заздалегідь розроблена якісна система оцінювання правильно

	виконаних тестових завдань.
Ефективність	Це критерій, який дозволяє порівняти тестові завдання та визначити, за допомогою якого саме тесту якісніше вимірюється рівень знань, умінь і навичок у здобувачів освіти: - тестові завдання сформовані (розподілені) за когнітивними рівнями; - тестові завдання диференційовані (урізноманітнені) за формою.
Прийнятність	Це критерій, який вказує на те, що: - тест є валідним; - у тестових завданнях відсутні контроверсійні (скандальні) питання (гострі політичні, моральні, релігійні, етичні); - у тесті відсутні заплутані тестові завдання.

Рис.1.1.

1.3. Типи тестів, їхня характеристика

За спрямованістю тести бувають різних типів:

- ✓ тест досягнень,
- ✓ тести здібностей,
- ✓ тести особистості,
- ✓ тести креативності,
- ✓ тести проєктивні,
- ✓ тести критеріально-орієнтовані.

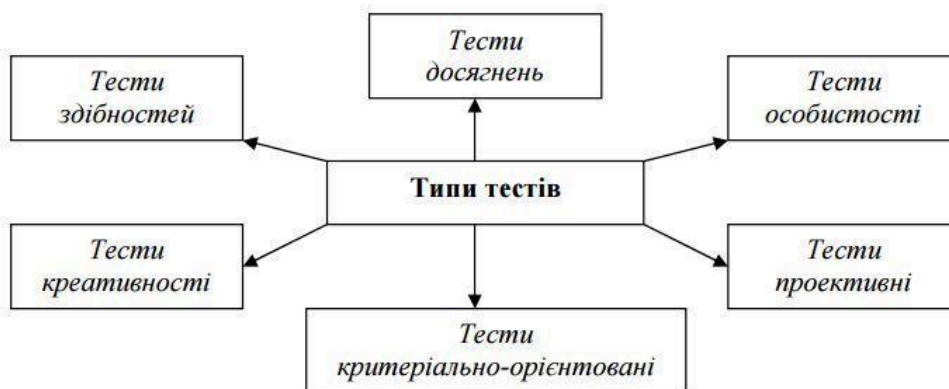

Рис.1.2.

За допомогою **тестів досягнень** (дидактичних тестів, тестів успішності) студенти отримують інформацію про рівень засвоєння деякого навчального матеріалу.

Тести досягнень - одна з методик психодіагностики, що виявляє ступінь володіння конкретними знаннями, вміннями й навичками. Спрямовані вони на виявлення рівня засвоєння конкретних навичок, а не узагальнених умінь, які людина набуває в результаті різноманітного життєвого досвіду. Тести досягнень проводяться в трьох формах:

- ✓ тести дії;
- ✓ тести письмові;
- ✓ тести усні.

Тести дії визначають вміння оперувати інструментами, механізмами, матеріалами. У письмових тестах необхідно вибрати правильну відповідь серед декількох запропонованих або відзначити щось на графіку, або вказати щось у запропонованому малюнку. Усні тести досягнень - заздалегідь підготовлена система питань, на які випробовуваний повинен дати правильні відповіді [2].

Тести здібностей призначені для того, щоб отримати відомості про розвиток деяких індивідуально-психологічних властивостей і особливостей особистості. Вони в цілому не характеризують її загальний інтелектуальний розвиток.

Критеріальні тести не уточнюють відмінностей у результатах діяльності тестованих, а показують — чи досягли вони такого рівня, який відповідає певним вимогам і цілям. Основна характеристика критеріальних тестів полягає в тому, що вони є засобом вимірювання й оцінки досягнень здобувачів освіти відповідно до цілей і завдань, сформульованих у державних та інших документах, що мають обов'язковий характер. Така назва цих тестів пов'язана з тим, що мета виступає і як критерій оцінки.

Тести особистості - методи психодіагностики, за допомогою яких вимірюють різні сторони особистості індивіда: установки, цінності, відносини, емоційні, мотиваційні та міжособистісні властивості, типові форми поведінки. Зазвичай особистісні тести застосовуються в одній із форм: 1) шкали і опитувальники, 2) ситуаційні тести або тести дії, що використовують перцептивні, когнітивні або

оціночні задачі (визначається засвоєння знань), оцінку себе, своїх особистісних конструктів.

Проективні тести - [лат. projectio - викидання вперед] - сукупність методик цілісного вивчення особистості, заснованого на психологічній інтерпретації результатів проєкції. Укладачі проєктивних тестів виходять із припущення про те, що людина завжди перетворює (хоча б у сприйнятті та представленні) ситуацію, у якій він опинився, «насичує» її власними проблемами, «проєктує» на неї зміст своєї особистості, так як процес сприйняття завжди обумовлений слідами минулих вражень. Проективні тести конструюються у двох видах. В асоціативному проєктивному тесті пропонуються незакінчені пропозиції, розповіді, малюнки та інше. У експресивному тесті пропонується взяти участь у психодрамі, грі, малюванні на вільну тему та інше. Перевагою методики проєктивних тестів є те, що вони полегшують демонстрацію прихованого змісту внутрішнього світу суб'єкта, які він не може висловити відкрито. Це дозволяє зорієнтуватися у складних властивостях особистості, що не піддаються точній оцінці.

Тести інтелекту - методики психодіагностики, орієнтовані на виявлення розумового потенціалу індивіда. Зазвичай в інтелектуальних тестах випробуваному пропонується встановити логічні відносини класифікації, аналогії, узагальнення та ін. між термінами і поняттями, із яких складені задачі тесту. Іноді в задачах тесту необхідно правильно скласти малюнок, зібрати геометричну фігуру, скласти з представлених деталей зображення предмета.

Тести креативності [лат. creatio - створення] - методики для вивчення та оцінки творчих здібностей особистості. Діагностика творчих здібностей ведеться у двох напрямках: аналіз життєвого досвіду та індивідуальних особливостей творчої особистості; аналіз творчого мислення та його продуктів. Тести креативності до цих пір залишаються не надійними. За їх допомогою можна виміряти такі якості, як швидкість, гнучкість мислення, оригінальність, чутливість до проблем і деякі інші, але творчі досягнення вимагають більш складного поєднання здібностей і властивостей особистості.

Тести критеріально-орієнтовані - методики психодіагностики, спрямовані на виявлення рівня володіння знаннями та навичками розумових дій, які необхідні та достатні для виконання певних класів навчальних або професійних завдань.

Критерієм служить наявність або відсутність цих знань. Це інструмент зворотного зв'язку в організації процесів навчання. Результати тестування, проведеного за допомогою цих методик, оцінюються не за порядковим місцем випробуваного у вибірці та не по відношенню цих результатів до статистичної норми, а по відношенню до всієї суми тестових завдань. Критеріально-орієнтоване тестування дозволяє виявити при аналізі результатів недоліки розумового розвитку як окремих індивідів, так і цілих груп, і намітити заходи для їх ліквідації.

Найпоширенішими є тести досягнень, креативності, критеріально-орієнтовані.

1.4. Переваги та окремі недоліки тестів

Тести, порівняно з іншими інструментами педагогічного оцінювання, мають **багато переваг**, серед яких:

- ✓ можливість перевірити результати навчальних досягнень водночас із багатьох тем і розділів програми;
- ✓ об'єктивно оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу;
- ✓ здатність виявити не тільки те, що засвоєно, а й те, чого не засвоєно;
- ✓ можливість застосувати комп'ютерні технології для проведення тестування, перевірки правильності виконання завдань і обробки його результатів;
- ✓ створити для всіх учасників тестування рівні умови складання тестів;
- ✓ стандартизувати та автоматизувати процедуру перевірки результатів;
- ✓ економія часу на забезпечення зворотного зв'язку;
- ✓ охопити тестуванням велику кількість учнів.

Головний недолік тестів – їхня неефективність у діагностуванні системності та глибини знань, способів діяльності, творчості, раціональності діяльності та здатності до самостійності. До недоліків тестів належить також можливість вгадати відповіді. Щоб запобігти впливу цих недоліків потрібно обов'язково давати тестові завдання з вільною формою відповіді, зокрема з написанням відповідного обґрунтування.

Отже, не зважаючи на незначні недоліки, тест все-таки відіграє важливу роль у діагностуванні навчальних досягнень здобувачів освіти та підвищенні якості знань.

РОЗДІЛ 2. Використання тестів досягнень та тестів креативності на заняттях із методики навчання української мови в початкових класах

2.1. Тести досягнень

Методика навчання української мови як педагогічна наука. Класифікація методів навчання грамоти.

1. Методика навчання української мови – це наука:
 - а) яка вивчає психологічні основи навчання мови;
 - б) розробляє методи і прийоми навчання мови в початкових класах;
 - в) розкриває принципи навчання й виховання учнів;
 - г) рекомендує прийоми роботи з розвитку мовлення.
2. До форм наукових досліджень у методиці належить:
 - а) цілеспрямоване спостереження за процесом навчання;
 - б) участь у педагогічному експерименті;
 - в) використання позитивного досвіду;
 - г) всі названі вище форми.
3. Навчання грамоти – це:
 - а) формування в учнів елементарних навичок читання і письма та розвиток мовлення;
 - б) формування орфографічних навичок;
 - в) розвиток читацької активності та самостійності;
 - г) вироблення умінь складати зв'язні висловлювання.
4. Психологічна основа методики навчання грамоти полягає:
 - а) у дотриманні принципів дидактики;
 - б) у доборі методичних прийомів, які враховують особливості уваги, сприймання, пам'яті, мислення дітей;
 - в) у розробленні навичок читання та розуміння прочитаного;
 - г) у розвитку уваги та спостережливості учнів.
5. Лінгвістична основа методики навчання грамоти полягає:
 - а) в практичному засвоєнні фонетичної і графічної систем української мови;
 - б) у формуванні навичок переказування тексту;
 - в) у вмінні розрізняти слова і речення;

г) будувати словосполучення і речення.

6. Класифікацію методів навчання грамоти здійснюють:

а) за трьома критеріями;

б) за двома критеріями;

в) з урахуванням індивідуальних особливостей учнів;

г) враховуючи рівень знань школярів.

7. Буквоскладальний метод належить до:

а) синтетичних;

б) аналітичних;

в) аналітико-синтетичних методів;

г) методу цілих слів.

8. Складовий метод навчання грамоти:

а) виділився із букво-складального;

б) належить до аналітичних;

в) є синтетичним методом;

г) вважається аналітико-синтетичним методом.

9. Звукові методи навчання грамоти:

а) виникли в 40-60 роках XIX ст. у Росії та Україні;

б) були поширені в Німеччині;

в) виділились із методу цілих слів;

г) були основою для виникнення аналітико - синтетичного методу.

10. Звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти:

а) полягає у використанні різноманітних прийомів аналізу і синтезу;

б) готує учнів до самостійного читання складів і слів;

в) є методом письма-читання;

г) характеризується всіма названими ознаками.

Методика навчання грамоти

1. Процес навчання грамоти – це:
 - а) навчання читати;
 - б) навчання писати;
 - в) розвиток мовлення;
 - г) робота з дитячою книгою;
 - д) всі ці напрями роботи разом.
2. Букварний період навчання грамоти поділяється на:
 - а) два етапи;
 - б) три етапи;
 - в) чотири етапи;
 - г) п'ять етапів.
3. Букви *ь, я, ю, є, ї* вивчають на:
 - а) першому етапі;
 - б) другому етапі;
 - в) третьому етапі;
 - г) у післябукварному періоді.
4. Нові звуки і букви вивчають за принципом:
 - а) від легкого – до складного;
 - б) від звука – до букви;
 - в) від букви – до звука;
 - г) від складу – до звука.
5. Оволодіння читанням прямого складу є основою:
 - а) виразного читання;
 - б) розуміння прочитаного;
 - в) читання слова будь-якої графічної будови;
 - г) свідомого читання.
6. Букви в «Букварі» розташовані:
 - а) за алфавітом;
 - б) за принципом частотності їх вживання в українському письмі;
 - в) за принципом « від легкого – до складного»;
 - г) на позначення голосних-приголосних.

7. Основне завдання післябукварного періоду:
 - а) вивчити всі букви алфавіту;
 - б) навчити писати всі букви;
 - в) систематизувати знання й уміння з читання й письма;
 - г) виробити навички самостійного читання.
8. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод ґрунтується на розумінні, що предметом читання є:
 - а) буквосполучення та речення;
 - б) складова структура слова;
 - в) позначена буквами звукова будова слова;
 - г) лексичне значення слова.
9. Порушення провідного принципу методу призводить до:
 - а) ускладнення техніки письма;
 - б) заміни поняття «звук» поняттям «буква»;
 - в) зменшення кількості вправ;
 - г) спрощення структури уроку.
10. До прийомів звукового синтезу належить:
 - а) зіставлення слів, що різняться одним звуком;
 - б) добір слів із певним звуком;
 - в) утворення складу зі звуків;
 - г) визначення позиції звука у слові.

Методика навчання грамоти.

Добукварний період

1. Процес навчання грамоти за звуковим аналітико-синтетичним методом:
 - а) ділиться на три періоди;
 - б) два періоди;
 - в) чотири періоди;
 - г) на періоди не ділиться.
2. Звуковий аналіз слів:
 - а) вперше проводиться в букварний період;
 - б) в добукварний період;

- в) в післябукварний період навчання грамоти;
 - г) на уроках розвитку зв'язного мовлення.
3. Одним із напрямів розвитку мовлення в добукварний період є:
- а) ознайомлення з будовою слів;
 - б) удосконалення звуковимови;
 - в) засвоєння правопису слів;
 - г) практичне ознайомлення із способами словотворення.
4. У формуванні фонетичного слуху важливо зважати на:
- а) будову речень;
 - б) значення слів;
 - в) слухові відчуття дітей;
 - г) морфемну будову слів.
5. Серед умінь здійснювати мовний аналіз останнім прийомом роботи є:
- а) виділення з речень окремих слів;
 - б) поділ слів на склади;
 - в) побудова звуко-складових графічних моделей слів;
 - г) виділення речень з мовного потоку.
6. Протягом підготовчого періоду першокласники:
- а) пишуть букви українського алфавіту;
 - б) виробляють уміння писати основні елементи букв;
 - в) пишуть слова і речення;
 - г) оволодівають уміннями з'єднувати букви в словах.
7. За основною метою уроки добукварного періоду поділені на:
- а) підготовчі до читання і письма;
 - б) уроки розвитку мовлення;
 - в) уроки позакласного читання;
 - г) уроки роботи з дитячою книгою.
8. Розвиток мовлення та добукварний період передбачають, зокрема:
- а) формування каліграфічних навичок;
 - б) вивчення алфавіту;
 - в) удосконалення звуковимови та збагачення словника;
 - г) розширення знань про будову тексту.

9. Джерелами збагачення словника учнів є:

- а) орфографічний словник;
- б) навколишня дійсність, освітній процес, ілюстрації, наочність, технічні засоби;
- в) лише текст підручника;
- г) тільки усні вправи.

10. Ознайомлення зі складовою будовою слова проводиться:

- а) шляхом списування слів;
- б) через письмо складів у зошиті;
- в) за букварем та практичними діями: плесканням, вистукуванням, підкладанням долоні під підборіддя;
- г) за допомогою зчитування таблиць.

Букварний період навчання грамоти

1. Традиційно букварний період:

- а) ділиться на три етапи;
- б) два етапи;
- в) чотири етапи;
- г) на етапи не поділяється.

2. Букви *ь, ю, я, є* опрацьовуються:

- а) на першому етапі;
- б) другому етапі;
- в) в третьому етапі;
- г) на спеціально відведених заняттях.

3. На початковому етапі формування уміння читати одиницею читання є:

- а) склад;
- б) буква;
- в) слово;
- г) речення.

4. Провідний принцип аналітико-синтетичного методу навчання грамоти:

- а) від букви до звуку;
- б) від звуку до букви;

- в) від букви до слова;
 - г) від складу до слова.
5. Урок читання на опрацювання нового звуку і букви розпочинається:
- а) підготовчими артикуляційно-слуховими вправами;
 - б) читанням складів;
 - в) читанням слів;
 - г) читанням букв.
6. Одне з найголовніших завдань уроків письма в букварний період:
- а) формування красивого, чіткого, каліграфічного, орфографічного правильного письма;
 - б) розвиток мовлення і мислення учнів;
 - в) вміння будувати словосполучення і речення;
 - г) розвиток малих м'язів кисті руки.
7. Робота з розвитку мовлення у букварний період включає:
- а) формування навичок діалогічного й монологічного мовлення;
 - б) ознайомлення з правописом слів;
 - в) вивчення будови слова;
 - г) формування умінь ділити слова на склади.
8. Який прийом допомагає першокласникам навчитися читати прямі склади?
- а) Запам'ятовування текстів;
 - б) спостереження за артикуляційними особливостями звуків та відтворення складу злито;
 - в) Вправи на письмо букв;
 - г) Виключно читання складів у зошиті.
9. Способи позначення м'якості приголосних включають:
- а) лише букви я, ю;
 - б) апостроф;
 - в) букви і, ь, я, ю, є;
 - г) подвійні приголосні.
10. Прийом «Піймай звук» використовується для:
- а) визначення наголосу в слові;
 - б) аналізу граматичної будови речення;

- в) виявлення та виділення певного звуку у слові;
- г) складання речень із заданих слів.

Методика вивчення орфографії

1. Орфографія – це:
 - а) система правил правопису, нормативного, обов'язкового для всіх написання слів;
 - б) наука про закономірності будови і форми слів, словосполучень і речень;
 - в) процес навчання учнів читанню і письму;
 - г) наука про звукову систему української мови.
2. Як основоположник граматичного напрямку в методиці навчання орфографії К.Д.Ушинський:
 - а) вважав, що правописом можна оволодіти шляхом довготривалого механічного списування;
 - б) закликав учителів оберігати учнів від неправильно написаного слова;
 - в) відстоював теорію утворення орфографічної навички, основаної на знанні граматики й орфографії;
 - г) прагнув до вироблення навичок каліграфічного письма.
3. В основі української орфографії лежать:
 - а) 3 принципи правопису;
 - б) 2 принципи правопису;
 - в) 4 принципи правопису;
 - г) 1 принцип правопису.
4. Префікси роз, без пишуться за:
 - а) історичним принципом;
 - б) морфологічним;
 - в) фонетичним;
 - г) семантичним.
5. За семантичним принципом пишуться:
 - а) слова, в яких написання кожної букви відповідає вимові і перевіряється нею;
 - б) слова, в яких буквене позначення не можна пояснити правилами сучасного правопису;

- в) слова на основі розуміння їх лексичного значення та граматичних ознак;
 - г) слова, в яких однакові значущі частини пишуться однаково, незалежно від звучання.
6. Під час вивчення фонетичних написань найбільш ефективним є:
- а) звуковий та звуко-буквений аналізи;
 - б) формування розумових дій за правилом;
 - в) осмислення значення окремих слів;
 - г) пояснення лексичного значення слів.
7. Індуктивний підхід до пояснення орфографічного матеріалу доцільно використовувати при вивченні:
- а) фонетичних написань;
 - б) семантичних написань;
 - в) історичних написань;
 - г) морфологічних написань.
8. Дедуктивний підхід є ефективним при вивченні:
- а) семантичних написань;
 - б) фонетичних;
 - в) історичних;
 - г) морфологічних.
9. Засвоєння одноваріантних орфографічних правил ґрунтується:
- а) на встановленні асоціацій між звуками і буквами;
 - б) на використанні додаткових фонетичних, граматичних чи семантичних орієнтирів;
 - в) на виконанні дій за правилом;
 - г) на запам'ятовуванні правопису слів.
10. Двоваріантні правила:
- а) не містять вказівки щодо правопису;
 - б) передбачають використання додаткових орієнтирів;
 - в) рекомендують порядок дій щодо правопису слів;
 - г) спрямовані на запам'ятовування орфограм.

Види орфографічних вправ

1. Вправи, які готують повідомлення правила, використовуються:
 - а) як матеріал для спостережень та аналізу;
 - б) для закріплення орфографічного матеріалу;
 - в) для розпізнавання орфограм;
 - г) на етапі повного застосування правила.
2. Вправи розпізнавального етапу полягають у:
 - а) виявленні в сприйнятому на слух слові орфограм та співвіднесенні їх з правилом правопису;
 - б) відпрацювання кожної окремої ланки правила;
 - в) доборі перевірних слів;
 - г) підведенні учнів до висновку.
3. Вправи на часткове застосування правила використовуються:
 - а) щоб навчити учнів знаходити орфограми словах;
 - б) на підготовчому етапі засвоєння орфограм;
 - в) для формування навичок творчої діяльності учнів;
 - г) в основному під час вивчення правил складної логічної структури.
4. Вправи на повне застосування правила передбачають:
 - а) спостереження та аналіз орфографічного матеріалу;
 - б) відпрацювання окремих ланок правила;
 - в) формування навичок розрізняти орфограми у словах;
 - г) виконання творчих завдань.
5. Вправи на списування застосовуються:
 - а) ще в період навчання грамоти;
 - б) лише на уроках рідної мови;
 - в) на заняттях з розвитку мовлення;
 - г) тільки під час вивчення орфографічного матеріалу.
6. Слухові диктанти:
 - а) використовуються для навчання встановлювати асоціативні зв'язки між звуками та буквами;
 - б) з метою пояснення вивчених орфограм;
 - в) щоб попередити помилки у роботах учнів;

г) здійснити контроль за рівнем сформованості орфографічної навички.

7. Під час проведення зорового диктанту:

- а) добирається матеріал, який швидко запам'ятовується;
- б) орфографічний розбір матеріалу не проводиться;
- в) текст пишеться під диктовку;
- г) написане не перевіряється.

8. Зорово-слухові диктанти належать:

- а) до навчальних;
- б) контрольних;
- в) коментованого письма;
- г) малюнкових.

9. Попереджувальні диктанти використовують:

- а) з метою підготовки до вивчення орфографічного матеріалу;
- б) на етапі розпізнавання орфограм у сприйнятих на слух словах;
- в) на етапі формування різних умінь;
- г) на етапі перевірки знань та умінь.

10. Підготовчим до написання переказу є:

- а) вибіркового диктант;
- б) словниковий;
- в) пояснювальний;
- г) вільний.

Система роботи над елементами синтаксису і пунктуації

1. Початкові уявлення про речення діти отримують:

- а) в період навчання грамоти;
- б) в 2 класі;
- в) в 3 класі;
- г) в 4 класі.

2. Поняття про речення як слово або групу слів, що виражають закінчену думку, формується:

- а) прийомом спостереження;
- б) прийомом порівняння;

- в) прийомом зіставлення;
 - г) шляхом використання евристичної бесіди.
3. Розпізнавання речень, різних за метою висловлювання здійснюється:
- а) за розділовими знаками;
 - б) за інтонацією;
 - в) за способом вираження розповіді, питання, спонування;
 - г) за всіма названими ознаками.
4. У 1-2 класах:
- а) формується уявлення про центр речення;
 - б) відбувається засвоєння граматичного поняття «головні члени речення»;
 - в) встановлюються двосторонні зв'язки між підметом і присудком;
 - г) вивчаються головні та другорядні члени речення.
5. Другорядні члени речення вивчаються:
- а) без поділу на види;
 - б) із засвоєнням елементів теорії;
 - в) із визначенням їх морфологічного вираження;
 - г) за запитаннями.
6. Уміння встановлювати зв'язки між членами речення необхідні:
- а) для правильного називання предметів;
 - б) заучування синтаксичної термінології;
 - в) усвідомлення і розрізнення словосполучення і граматичної основи речення;
 - г) вироблення навичок правильного написання словосполучень та речень.
7. Однорідні члени речення вивчаються:
- а) в 1 – 2 класах;
 - б) в 3 класі;
 - в) у 4 класі;
 - г) у всіх початкових класах.
8. Відомості про однорідні члени речення учні засвоюють:
- а) пояснювально-ілюстрованим методом;
 - б) евристичним методом;
 - в) проблемним методом;
 - г) репродуктивним методом;

д) використання різних методів у їх взаємозв'язку.

9. Робота над складним реченням:

- а) проводиться тільки на спеціально-відведених уроках;
- б) продовжується під час вивчення інших тем та на уроках розвитку мовлення;
- в) здійснюється під час вивчення часин мови;
- г) готує основу для формування навичок зв'язного мовлення.

10. Яка ознака словосполучення засвоюється в початковій школі?

- а) слова завжди мають однакову форму;
- б) слова пов'язуються за змістом і граматично;
- в) слова можуть бути будь-якого порядку;
- г) слова завжди є підметом і присудком.

Методика роботи над словом

1. Основа методики роботи над словом:

- а) лексикологія;
- б) словотвір;
- в) морфологія;
- г) морфеміка.

2. Завдання роботи над вивченням лексики:

- а) засвоєння правопису слів;
- б) ознайомлення з будовою слів;
- в) збагачення, уточнення, активізація словника учнів;
- г) формування умінь розрізняти частини мови.

3. Способи пояснення слів:

- а) аналіз тексту;
- б) демонстрація, словотвірний аналіз, тлумачення, використання контексту;
- в) визначення будови слова;
- г) орфографічний розбір.

4. Один з прийомів тлумачення:

- а) самостійне пояснення слів;
- б) пояснення в контексті;
- в) добір синонімів;

г) словотвірний аналіз.

5. Один з прийомів демонстрації:

- а) використання малюнків, чучел, предметів;
- б) розчленування загального поняття на часткові;
- в) розгорнутий опис;
- г) віднесення часткових понять до загального.

6. Синоніми – це слова:

- а) близькі за значенням;
- б) протилежні за значенням;
- в) що звучать і пишуться однаково;
- г) спільнокореневі.

7. Опрацьовуючи синоніми, найчастіше використовують:

- а) прийоми спостереження і порівняння;
- б) прийом протиставлення;
- в) зіставлення;
- г) демонстрація.

8. Антоніми – це слова:

- а) протилежні за значенням;
- б) близькі за значенням;
- в) які мають різні граматичні форми;
- г) що мають багато значень.

9. Антоніми опрацьовуються переважно за допомогою прийомів:

- а) порівняння;
- б) протиставлення;
- в) спостереження й узагальнення;
- г) демонстрації.

10. Омоніми – це слова:

- а) які однаково звучать і пишуться;
- б) протилежні за значенням;
- в) близькі за значенням;
- г) з прямим і переносним значенням.

Методика вивчення частин мови

1. Загальне поняття про *іменник* формується:
 - а) ще в добукварний період;
 - б) у 2 класі;
 - в) в 3 класі;
 - г) у 4 класі.
2. Терміни *однина/множина* вводяться:
 - а) у 1 класі;
 - б) у 2 класі;
 - в) у 3 класі;
 - г) у 4 класі.
3. Граматичне поняття роду іменників формується переважно за допомогою:
 - а) репродуктивного методу;
 - б) пояснювально-ілюстративного;
 - в) евристичного;
 - г) проблемного.
4. Розпізнавання роду іменників здійснюється:
 - а) за допомогою прикметників;
 - б) за допомогою дієслів;
 - в) підстановкою особових та присвійних займенників;
 - г) за закінченнями.
5. Рід іменників можна визначити:
 - а) тільки за формою однини;
 - б) за формою однини і множини;
 - в) тільки у контексті;
 - г) прийомом зіставлення слів.
6. Ґрунт для формування поняття відмінників готується:
 - а) в 2 класі;
 - б) в період навчання грамоти;
 - в) у 3 класі;
 - г) в 4 класі.

7. Особливістю засвоєння відмінників є те, що воно базується на:
 - а) вмінні учнів бачити зв'язки слів у реченні;
 - б) розумінні значень слів;
 - в) умінні визначати родові форми іменників;
 - г) розбирати слова за будовою.
8. Вивчення відмінювання іменника слід пов'язувати із:
 - а) виробленням уміння розрізняти відмінки;
 - б) визначенням числа іменників;
 - в) з'ясуванням синтаксичної ролі іменників;
 - г) визначенням роду іменників.
9. Щоб розрізнити форми Р. і З. відмінків іменника II відміни (назв істот), необхідно:
 - а) визначити число іменників;
 - б) підставити прикметники;
 - в) скористатися підстановкою іменника жіночого роду із флексією *-а(-я)*;
 - г) скористатися підстановкою до слів особових займенників.
10. Давальний і місцевий відмінок учні розрізняють шляхом:
 - а) запам'ятання питань до іменників;
 - б) визначення закінчень у відмінкових формах;
 - в) засвоєння того, що в Д. відмінку іменники вживаються без прийменника, а в М. – завжди з прийменником;
 - г) визначення роду іменників.

Система вивчення прикметника

1. Граматичні категорії прикметника:
 - а) самостійні;
 - б) розглядаються в єдності з категоріями іменника;
 - в) залежать від дієслова;
 - г) зв'язані з категоріями займенника.
2. Термін *прикметник* вводиться:
 - а) в 1 класі;
 - б) в 2 класі;
 - в) в 3 класі;

- г) в 4 класі.
3. Спостереження за лексичним значенням прикметника, знайомство з питаннями, на які відповідає, здійснюється:
- а) в період навчання грамоти;
 - б) у 2 класі;
 - в) у 3 класі;
 - г) у 4 класі.
4. Роль прикметника в реченні визначають прийомами:
- а) спостереження за реченнями і невеликими текстами;
 - б) порівняння;
 - в) спостереження, порівняння та узагальнення;
 - г) аналізу будови прикметника.
5. Завдання: доповнити словосполучення прикметниками – спрямовані:
- а) на визначення залежності прикметника від іменника;
 - б) визначення синтаксичної ролі прикметника;
 - в) добір прикметників-синонімів;
 - г) формування уміння складати речення.
6. Виберіть правильне твердження:
- а) прикметник має чоловічий, жіночий, середній рід;
 - б) прикметник змінюється за родами;
 - в) прикметники не змінюються за родами;
 - г) рід прикметника залежить від роду займенника.
7. Виберіть правильну відповідь:
- а) одна/множина прикметників визначається кількістю ознак;
 - б) одна/множина прикметника визначається числом іменника, від якого залежить прикметник;
 - в) прикметники вживаються лише в однині;
 - г) прикметники вживаються лише в множині.
8. Відмінкові закінчення прикметника:
- а) такі, як в іменника, з яким він зв'язаний;
 - б) збігаються із закінченням питання, на яке відповідає прикметник;
 - в) залежить від дієслівних форм;

- г) такі, як у займенника.
9. Ознайомлення з граматичними ознаками прикметника (рід, число, відмінок) здійснюється:
- а) одночасно з вивченням частин мови в 1 класі;
 - б) поступово, після засвоєння ролі прикметника в мовленні;
 - в) лише під час роботи над текстом;
 - г) тільки після вивчення дієслова.
10. Яке твердження відповідає методичним вимогам до формування поняття «прикметник»?
- а) учні мають засвоїти прикметник як частину мови ще до навчання грамоти;
 - б) під час первинного ознайомлення прикметник розглядається через його зв'язок з іменником;
 - в) прикметник подається окремо, без опори на синтаксичні зв'язки;
 - г) головна увага приділяється лише будові прикметника.

Методика вивчення дієслова

1. Поняття про *дієслово* формується:
- а) з 1 класу;
 - б) у 2 класі;
 - в) у 3-4 класах;
 - г) в усіх класах початкової школи.
2. Постановка до дієслів питань *що робить?*, *що роблять?* є підготовчою роботою до:
- а) сприйняття учнями поняття «число дієслів»;
 - б) визначення роду дієслів;
 - в) встановлення дієвідміни дієслова;
 - г) визначення особових форм дієслова.
3. Формуючи поняття *роду дієслів*, учитель організовує:
- а) протиставлення речень;
 - б) складання речень;
 - в) порівняння груп речень;
 - г) спостереження за значеннями дієслів.

4. Головним орієнтиром визначення кожного з часів дієслова служить:
 - а) саме питання, а не смисл часової форми;
 - б) смисл часової форми;
 - в) закінчення дієслів;
 - г) родові форми дієслів.
5. З особами і числами змінюються:
 - а) дієслова минулого часу;
 - б) дієслова теперішнього і майбутнього часу;
 - в) тільки дієслова теперішнього часу;
 - г) усі часові форми дієслів.
6. З поняттям і терміном *особа* учні знайомляться, коли:
 - а) вивчають іменник;
 - б) прикметник;
 - в) займенник;
 - г) прислівник.
7. Учитель підводить до розуміння закономірності поділу на дієвідміни:
 - а) після того, як учні оволоділи навичками визначення особи за займенниками;
 - б) після оволодіння навичками визначення особи за закінченнями;
 - в) у процесі вивчення неозначеної форми дієслова;
 - г) паралельно з вивченням форми числа.
8. Свідоме засвоєння учнями поділу дієслів та дієвідміни:
 - а) забезпечить оволодіння правописом особових закінчень дієслів;
 - б) дасть змогу правильно визначати особу дієслова;
 - в) допоможе виділяти закінчення дієслів;
 - г) визначати рід дієслів.
9. Вивчення неозначеної форми дієслова здійснюється:
 - а) прийомом узагальнення;
 - б) прийомом порівняння;
 - в) прийомом зіставлення двох текстів;
 - г) всіма названими прийомами.
10. Яке з тверджень правильно характеризує зміну дієслова за числами?
 - а) при зміні числа змінюється й значення дії;

- б) дієслова мають три числа;
- в) при зміні числа змінюється закінчення, а значення дії зберігається;
- г) число дієслова залежить від часу.

Методика вивчення прислівника

1. Молодші школярі знайомляться з *прислівником* як частиною мови:
 - а) в 1-2 класах;
 - б) у 3 класі;
 - в) тільки в 4 класі;
 - г) в усіх початкових класах.
2. Одним із завдань учителя під час формування поняття *прислівник* є:
 - а) досягти практичного усвідомлення прислівника як лексико-граматичної групи слів;
 - б) навчити утворювати ступені порівняння прислівників;
 - в) визначати синтаксичні функції прислівників;
 - г) розбирати прислівники за будовою.
3. Формування граматичного поняття «прислівник» починається з виявлення:
 - а) питань, на які відповідає прислівник ;
 - б) незмінності прислівника;
 - в) зв'язку з дієсловом;
 - г) усіх названих ознак.
4. З метою визначення лексико-граматичних ознак прислівника учитель використовує:
 - а) прийом спостереження;
 - б) прийом порівняння;
 - в) узагальнення;
 - г) спостереження, евристичну бесіду, узагальнення.
5. Закріплення одержаних відомостей про прислівник відбувається:
 - а) під час виконання різних тренувальних вправ;
 - б) у процесі повторення правила;
 - в) в результаті порівняння прислівників і прикметників.
6. Спільні ознаки прислівника і прикметника:

- а) залежать від іменника;
 - б) відповідають на одні й ті ж питання;
 - в) обидва називають ознаку;
 - г) змінюються за родами, числами, відмінками.
7. Виконання тренувальних вправ сприяє:
- а) закріпленню одержаних відомостей про прислівник;
 - б) розвиткові мовлення учнів;
 - в) закріпленню навичок у розпізнаванні та правильному написанні прислівників;
 - г) усі відповіді правильні.
8. Під час первинного ознайомлення з прислівником доцільно використовувати:
- а) роботу з деформованими реченнями;
 - б) спостереження за мовним матеріалом;
 - в) виконання вправ на правопис прислівників;
 - г) трансформаційні вправи.
9. Який вид роботи є найефективнішим для формування в учнів уміння розрізняти прислівники й прикметники?
- а) добір синонімів;
 - б) списування з граматичними завданнями;
 - в) порівняльний аналіз слів у контексті;
 - г) вправи на утворення словосполучень.
10. Ступені порівняння прислівників вводять у:
- а) 1–2 класах;
 - б) 3 класі;
 - в) 4 класі;
 - г) ступені порівняння не розглядають у початковій школі.

Методика вивчення числівника

1. Загальне уявлення про числівник учні дістають:
- а) в період навчання грамоти;
 - б) у 2 класі;
 - в) в 3 класі;
 - г) на заняттях у 4 класі.
2. Шкільний підручник передбачає:

- а) ознайомлення учнів з кількісними і порядковими числівниками (без уживання термінів);
 - б) формування умінь розпізнавати неозначено-кількісні числівники;
 - в) вироблення навичок розрізняти власне кількісні і збірні числівники;
 - г) визначення синтаксичної функції числівника.
3. Кількісні і порядкові числівники розрізняють за:
- а) лексичним значенням;
 - б) запитаннями;
 - в) морфологічними ознаками;
 - г) синтаксичною роллю в реченні.
4. Учитель повинен навчити розрізняти:
- а) числівники й однокореневі з ними іменники;
 - б) числівники і дієслова;
 - в) числівники і прислівники;
 - г) числівники й займенники.
5. Формуючи граматичне поняття «числівник», учитель:
- а) пропонує порівняти речення;
 - б) назвати вивчені частини мови;
 - в) вдається до евристичної бесіди;
 - г) використовує всі названі прийоми роботи.
6. Учні мають переконатися, що збірні і власне кількісні числівники (без термінів) є синонімічними:
- а) оскільки мають одне й те ж значення і відповідають на одне й те ж питання;
 - б) мають однакові форми роду;
 - в) змінюються за числами;
 - г) змінюються за відмінками.
7. Орієнтиром у визначенні порядкових числівників та розрізненні їх і прикметників є:
- а) питання *котрий*;
 - б) лексичне значення слів;
 - в) здатність змінюватися за родами, числами, відмінками;
 - г) наявність специфічних засобів словотворення.

8. Вправи на утворення порядкових числівників від кількісних сприяють:
- а) виробленню вмінь відмінювати числівники;
 - б) формуванню навичок правопису числівників;
 - в) виробленню вмінь змінювати числівники за числами;
 - г) збагаченню словникового запасу учнів.
9. Найдоцільніше вводити поняття «числівник» на основі:
- а) списування;
 - б) спостереження за мовним матеріалом;
 - в) трансформаційних вправ;
 - г) роботи з орфографічними правилами.
10. Формуванню вміння розпізнавати порядкові числівники сприяє:
- а) добір синонімів;
 - б) встановлення зв'язків слів у реченні;
 - в) аналіз питання, на яке відповідає слово;
 - г) читання текстів на швидкість.

Методика вивчення займенника

1. Формування граматичного поняття про займенник починається:
- а) в період навчання грамоти;
 - б) у 2 класі;
 - в) у 3 класі;
 - г) в 4 класі.
2. Програмою з рідної мови передбачено:
- а) вивчення присвійних займенників;
 - б) засвоєння правопису займенників;
 - в) ознайомлення дітей із загальним поняттям про займенник, значенням особових займенників, їх синтаксичною роллю;
 - г) вивчення вказівних займенників.
3. У 4 класі займенник вивчається:
- а) після іменника;
 - б) перед прикметником;
 - в) перед прислівником;
 - г) перед дієсловом.

4. Ознайомлення із займенником має важливе значення:
 - а) для оволодіння змінюванням іменників за відмінками;
 - б) для вивчення змінювання прикметників за родами;
 - в) для вивчення синтаксичної ролі іменників;
 - г) для засвоєння змінювання дієслів за особами і числами.
5. Формування поняття про займенник починається:
 - а) із ознайомлення з основною лексичною ознакою цієї частини мови;
 - б) з визначення питання, на яке відповідає займенник;
 - в) із встановлення залежності від інших слів;
 - г) з визначення синтаксичної ролі займенника.
6. Розширюючи уявлення про особові займенники, учитель:
 - а) вводить шляхом спостереження за вживанням у текстах терміни 1, 2, 3 особи;
 - б) ознайомлює із змінюванням займенників за родами і числами;
 - в) звертає увагу на використання займенників з метою уникнення повторів;
 - г) ознайомлює з відмінюванням займенників;
 - д) усі відповіді правильні.
7. Засвоєння відмінювання займенників здійснюється в основному шляхом використання:
 - а) таблиць та спостережень за відмінковими формами;
 - б) пояснення вчителя;
 - в) виконання вправ;
 - г) прийому зіставлення.
8. Щоб розрізнити форми Р. і З. відмінків однини займенників усіх трьох осіб, необхідно:
 - а) скористатися спеціальним алгоритмом;
 - б) підставити прикметник;
 - в) виділити закінчення;
 - г) скористатися прийомом підстановки іменника першої відміни.
9. Для розрізнення особових займенників за особами ефективно застосовувати:
 - а) порівняння з дієсловами у реченні;
 - б) словникові вправи;
 - в) добір прикметників;

г) вправи на читання тексту вголос.

10. Засвоєнню відмінювання займенників сприяють:

- а) вправи на підстановку різних відмінкових форм у речення;
- б) усні відповіді на питання вчителя;
- в) списування правил;
- г) тільки письмові диктанти.

Методика вивчення морфемної будови

1. Будова слова вивчається повністю:

- а) у 1 класі;
- б) у 2 класі;
- в) у 3 класі;
- г) в 4 класі.

2. Серед труднощів засвоєння будови слова є:

- а) невміння виділяти закінчення;
- б) неврахування семантики і спільного звучання частин спільнокоренових слів;
- в) неправильне позначення префікса;
- г) невміння виділяти суфікс.

3. Поєднувати слова в реченні – це одна з істотних ознак:

- а) закінчення;
- б) префікса;
- в) суфікса;
- г) спільнокоренових слів.

4. Головний спосіб виділення кореня:

- а) зміна слова;
- б) добір споріднених слів, визначення спільної частини їх;
- в) добір слів з різними префіксами;
- г) добір слів з різними суфіксами.

5. Більш істотна ознака кореня:

- а) смисл слова;
- б) однакове звучання частин різних слів;
- в) наявність двох однакових частин;

- г) відсутність чергування звуків.
6. Значення префіксів найзручніше показати під час вивчення:
- а) іменника;
 - б) дієслова;
 - в) прикметника;
 - г) займенника.
7. Мета вивчення суфікса у початкових класах:
- а) визначити роль суфікса у реченні;
 - б) розкрити роль суфікса у слові;
 - в) формування умінь виконувати морфемний аналіз слів;
 - г) визначити роль суфікса у побудові словосполучень.
8. Один із типів морфемних вправ:
- а) на складання речень;
 - б) визначення членів речення;
 - в) на утворення слів;
 - г) звуко-буквений аналіз.
9. Морфемний аналіз починається:
- а) з визначення основи;
 - б) з виділення закінчення;
 - в) з визначення кореня.
10. Найзручніший прийом для виділення префікса й суфікса у слові:
- а) порівняння слів із різними префіксами та суфіксами;
 - б) заучування правил;
 - в) підбір антонімів і синонімів;
 - г) робота з транскрипцією.

Методика вивчення фонетики і графіки

1. Під час вивчення розділу «Звуки і букви» доцільними є:
- а) вправи фонетичного й артикуляційного характеру;
 - б) морфологічні вправи;
 - в) словотворчі вправи;
 - г) синтаксичні вправи.
2. Найбільш ефективним прийомом вивчення звуків і букв є:

- а) демонстрація;
 - б) евристична бесіда;
 - в) розповідь учителя;
 - г) виконання аналітико-синтетичних вправ.
3. Важливим у процесі вивчення твердих і м'яких приголосних є:
- а) поділ слів на склади;
 - б) утворення складів;
 - в) правильна вимова звуків, розрізнення їх на слух;
 - г) утворення слів.
4. Вивчення дзвінких і глухих приголосних здійснюється прийомом:
- а) спостереження за способом творення;
 - б) спостереження за участю голосу й шуму при утворенні звуків;
 - в) спостереження за способом творення та участю голосу й шуму;
 - г) порівняння вимови звуків.
5. Робота над темою «Дзвінки і глухі приголосні» тісно пов'язані з:
- а) удосконаленням граматичних навичок;
 - б) удосконаленням умінь утворювати слова;
 - в) удосконаленням орфоепічних та орфографічних навичок;
 - г) формуванням умінь виконувати морфемний аналіз слів.
6. Звуковий і звуко-буквений аналіз:
- а) ефективний прийом навчання грамотного письма;
 - б) використовується при розборі слів за будовою;
 - в) закріплює вміння утворювати нові слова;
 - г) дає змогу навчитися розрізняти спільнокореневі слова.
7. Звуковий аналіз проводиться:
- а) на рівні звуків;
 - б) на рівні букв;
 - в) слова;
 - г) речення.
8. Помилкою під час виконання звуко-буквеного аналізу є:
- а) неправильне називання звуків і букв;
 - б) утворення складів;

- в) добір слів з твердими і м'якими приголосними;
 - г) наведення прикладів слів із твердими та м'якими приголосними.
9. Визначення кількості звуків і букв під час звуко-буквеного аналізу має сенс:
- а) якщо є розходження між кількістю звуків і букв;
 - б) у слові є дзвінкі й глухі приголосні;
 - в) слово має м'які приголосні звуки;
 - г) у багатоскладових словах.
10. Під час звуко-буквеного аналізу:
- а) слід іти від букви до звука;
 - б) від звука до букви;
 - в) від слова до складу;
 - г) від речення до слова.
11. Повний звуко-буквений аналіз використовується:
- а) коли діти уміють читати;
 - б) володіють навичками поділу слів на склади;
 - в) правильно вимовляють звуки;
 - г) усвідомлюють співвідношення між звуком і буквою.

Уроки класного читання

1. Основний тип уроків класного читання:
- а) уроки ознайомлення з новим твором;
 - б) уроки узагальнення вивченого;
 - в) уроки повторення вивченого;
 - г) уроки закріплення вивченого.
2. По закінченні роботи над темою використовується:
- а) урок узагальнення вивченого;
 - б) урок позакласного читання;
 - в) урок ознайомлення з новим твором;
 - г) контрольний урок.
3. Вся структура уроку підкорена виробленню:
- а) швидкого читання;
 - б) виразного;

- в) правильного;
 - г) свідомого.
4. Підготовка учнів до сприймання твору:
- а) проводиться на кожному уроці читання;
 - б) не обов'язково для кожного уроку читання;
 - в) пов'язує вивчений матеріал з новим.
5. Первинний синтез – це:
- а) ознайомлення із змістом твору;
 - б) аналіз художніх засобів твору;
 - в) визначення його ідейного змісту;
 - г) узагальнення вивченого.
6. Аналіз твору – це:
- а) оцінка твору, висловлення власного ставлення до описаних подій;
 - б) встановлення причинно-наслідкових зв'язків у розвитку сюжету;
 - в) чітке визначення ідеї твору;
 - г) поглиблене вивчення змісту.
7. Вторинний синтез передбачає:
- а) узагальнення, оцінку твору;
 - б) цілісне сприймання змісту твору;
 - в) аналіз вчинків персонажів;
 - г) визначення характерних рис героїв.
8. Розповідь як вид підготовчої роботи проводиться, якщо:
- а) у дітей недостатньо знань, які б дозволили зрозуміти прочитане;
 - б) учитель хоче зацікавити змістом твору;
 - в) предмет чи явище, про які йде мова, відомі дітям;
 - г) у творі багато невідомих слів.
9. У підготовці до читання словникова робота:
- а) передбачає пояснення нових для дітей слів;
 - б) спрямована на уточнення значень слів;
 - в) готує до правильного читання твору;
 - г) є запорукою виразного читання.
10. Узагальнення вивченого на уроці класного читання передбачає:

- а) повторення окремих слів;
- б) аналіз і оцінку прочитаного твору;
- в) підготовку до наступного уроку;
- г) тренування швидкого читання.

Види читання. Способи читання. Якості читання

1. Голосне читання учнів переважає:
 - а) в 1 класі;
 - б) в II семестрі 2 класу;
 - в) в 3 класі;
 - г) в 4 класі.
2. Мовчазне читання:
 - а) посилює виховний та естетичний вплив на школярів;
 - б) здійснюється за допомогою застосування різних форм читання;
 - в) є основним видом читання в життєвій практиці людей;
 - г) готує учнів до виразного читання.
3. Роботу з окремим учнем дозволяє здійснювати:
 - а) ланцюжкове читання;
 - б) індивідуальне;
 - в) читання в особах;
 - г) хорове читання.
4. Спосіб читання:
 - а) належить до технічної сторони повноцінної навички читання;
 - б) відображає смислову її сторону;
 - в) є показником правильного читання;
 - г) забезпечує свідоме читання.
5. Свідоме читання забезпечує:
 - а) безпомилковість відтворення прочитуваного;
 - б) дотримання інтонації при читанні;
 - в) розуміння змісту тексту під час читання;
 - г) дотримання логічних наголосів під час читання.
6. Одним з критеріїв правильного читання є:
 - а) ритмічність читання;

- б) уміння переказати прочитаний текст;
 - в) уміння висловити власне ставлення до прочитаного;
 - г) дотримання пауз під час читання.
7. Вимогами до виразного читання є:
- а) дотримання орфоепічних норм;
 - б) використання інтонаційних засобів для передачі головної думки;
 - в) усвідомлене сприймання лексичного значення слів;
 - г) плавність читання.
8. Одним з прийомів вироблення швидкого читання є:
- а) виділення учнями важких слів;
 - б) розширення зорового поля читання;
 - в) складання партитури тексту;
 - г) проведення словникової роботи.
9. Розвиток уміння передбачати продовження тексту – це:
- а) прийом, який забезпечує усвідомлене читання;
 - б) вправа на удосконалення правильного читання;
 - в) прийом роботи над удосконаленням швидкого читання;
 - г) підготовча вправа до виразного читання.
10. Вимогою до виразного читання є:
- а) правильна інтонація і логічні паузи;
 - б) лише швидке читання;
 - в) переказ тексту з пам'яті;
 - г) читання по складах.

Особливості роботи над поетичними творами

1. Сюжет або розвиток подій властивий:
- а) епічним віршам;
 - б) ліричним віршам;
 - в) віршам-загадкам;
 - г) віршам-діалогам.
2. Епічні вірші опрацьовуються подібно до:
- а) казок;

- б) байок;
 - в) оповідань;
 - г) науково-пізнавальних статей.
3. Авторські переживання й почуття відображаються у:
- а) ліричних віршах;
 - б) епічних віршах;
 - в) віршах-діалогах;
 - г) віршах-загадках.
4. У читанках представлені:
- а) твори громадянської та пейзажної лірики;
 - б) інтимна лірика;
 - в) лише епічні вірші.
5. У роботі над творами громадянської лірики важливо:
- а) якнайповніше показати головну мету поезії;
 - б) вводити дітей у світ художніх образів через почуття;
 - в) використовувати дитячі спостереження;
 - г) спонукати учнів до роздумів.
6. Опрацьовуючи пейзажну лірику, необхідно:
- а) використовувати спогади про екскурсії в природу, прослуховування музики;
 - б) звертатись до спостережень за працею та життям людей;
 - в) спиратися на життєвий досвід учнів;
 - г) пов'язувати вивчення твору із суспільними подіями.
7. При виразному читанні поетичних творів в кінці кожного рядка:
- а) робиться значна пауза;
 - б) пауза незначна;
 - в) пауза скорочується вдвічі;
 - г) пауза подовжується вдвічі.
8. Під кінець читання поетичного твору заключні слова проговорюються:
- а) з наростанням голосу;
 - б) із зниженням інтонації;
 - в) дуже голосно;
 - г) дуже тихо.

9. Однорідні члени речення у віршах:

- а) промовляються скоромовкою;
- б) читаються з наростанням голосу і за складами;
- в) читаються дуже повільно;
- г) читаються дуже швидко.

10. Повторювані фрази читаються:

- а) з більшою звучністю;
- б) з перелічувальною інтонацією;
- в) з питальною інтонацією;
- г) з наростанням тону.

Методика позакласного читання

1. Основна мета позакласного читання в початковій школі:

- а) навчити дітей швидко читати;
- б) сформувати в учнів потребу самостійно й осмислено вибирати та читати книги;
- в) ознайомити з усною народною творчістю;
- г) розширити словниковий запас учнів.

2. Назва «позакласне читання» не відповідає змісту занять, тому що:

- а) воно проводиться вдома;
- б) воно здійснюється під час перерв;
- в) уроки проводяться у класі, а не поза ним;
- г) це лише бібліотечна робота.

3. До методичних принципів добору книг для позакласного читання належить:

- а) науковість змісту;
- б) врахування вікових особливостей, інтересів і жанрової різноманітності;
- в) врахування кількості сторінок;
- г) відповідність навчальній програмі з математики.

4. Основною формою керівництва позакласним читанням є:

- а) позаурочна робота з книгою;
- б) уроки позакласного читання;

- в) сімейні читання;
 - г) робота бібліотекаря.
5. До ліній зв'язку між класним і позакласним читанням належить:
- а) тематична, авторська, жанрова;
 - б) лексична, граматична, орфографічна;
 - в) теоретична, практична, аналітична;
 - г) змістова, сюжетна, мовна.
6. Скільки етапів виділяють у навчанні самостійному читанню:
- а) два;
 - б) три;
 - в) чотири;
 - г) п'ять.
7. На якому етапі навчання самостійному читанню вводиться самостійне мовчазне читання:
- а) підготовчому;
 - б) початковому;
 - в) основному;
 - г) узагальнювальному.
8. Яка форма занять належить до основного етапу позакласного читання:
- а) урок-розповідь;
 - б) урок-звіт;
 - в) урок-бесіда;
 - г) урок-інструктаж.
9. Хто разом з учителем бере участь у підготовці та проведенні бібліотечних уроків:
- а) психолог;
 - б) бібліотекар;
 - в) класний керівник;
 - г) вихователь групи продовженого дня.
10. На підготовчому етапі позакласного читання з учнями:
- а) проводяться екскурсії до бібліотеки;
 - б) формуються уміння користуватися каталогами;

- в) ознайомлюють із різними книгами, жанрами, авторами;
- г) складаються усні характеристики героїв книг.

Методика розвитку зв'язного мовлення

1. Наслідком монологічного мовлення є:
 - а) словосполучення;
 - б) слово;
 - в) речення;
 - г) текст.
2. Процес творення тексту складається з:
 - а) орієнтування в умовах спілкування;
 - б) планування ходу думки;
 - в) добору мовних засобів для її вираження;
 - г) забезпечення зворотнього зв'язку;
 - д) усіх названих етапів роботи.
3. Під зв'язним мовленням у школі розуміють:
 - а) процес послідовного викладу або сприймання думок однією особою;
 - б) продукт мовленнєвої діяльності – текст;
 - в) розділ методичної науки, що вчить учнів розуміти і будувати висловлювання; г) усі відповіді правильні.
4. Група інформативно-змістових умінь забезпечує:
 - а) формування умінь добирати лексичні, граматичні, інтонаційні засоби вираження думки;
 - б) уміння будувати різні типи текстів;
 - в) включає уміння орієнтуватися в умовах спілкування, усвідомлювати тему й основну думку твору, добирати необхідний матеріал;
 - г) визначати послідовність розташування частин.
5. Структурно-композиційне уміння – це:
 - а) уміння обирати певний спосіб викладу думки – розповідь, опис, міркування;
 - б) уміння аналізувати мотиви мовлення;
 - в) уміння, зокрема, визначати, в якій послідовності доцільно розташувати логічно завершені частини твору;

- г) уміння добирати лексичні засоби вираження думки.
6. Граматико-стилістичні уміння – це вміння:
- а) користуватися різними функціональними стилями;
 - б) уміння орієнтуватися в умовах спілкування;
 - в) аналізувати умови, мотиви мовлення, з'ясовувати межу спілкування;
 - г) добирати граматичні засоби вираження думки.
7. Редагування тексту – це:
- а) визначення мотиву мовлення;
 - б) аналіз умов спілкування;
 - в) критика власного висловлювання;
 - г) з'ясування мети спілкування.
8. Одним із етапів оволодіння способами мовленнєвої діяльності є:
- а) найпростіші стилістичні розмежування;
 - б) орієнтування в умовах спілкування;
 - в) взаємозв'язане навчання розповідям, описам, міркуванням на уроках розвитку мовлення;
 - г) з'ясування мети спілкування.
9. Початкові відомості про будову зв'язних висловлювань учні одержують:
- а) вивчаючи розділ «Текст»;
 - б) у процесі засвоєння граматико-орфографічного матеріалу;
 - в) на уроках читання;
 - г) на заняттях з розвитку зв'язного мовлення.
10. Який вид мовленнєвої діяльності є основою розвитку різних навичок мовлення у молодших школярів?
- а) аудіювання (слухання – розуміння)
 - б) малювання
 - в) гра в мовні ігри
 - г) читання

2.2. Тести креативності

Розвиток мовлення і мислення дітей на уроках навчання грамоти

1. Продовжіть фразу:

Робота над удосконаленням звуковимови – це...

- а) формування умінь переказувати тексти;
- б) розвиток діалогічного мовлення;
- г) формування навичок ділити слова на склади;
- г) чітка артикуляція голосних і приголосних звуків, їх зіставлення, розрізнення.

2. Продовжіть фразу:

Важливими прийомами, які поліпшують звуковимову, є...

- а) складання слів;
- б) побудова речень;
- г) складання зв'язних висловлювань;
- г) заучування скоромовок, лічилок; звуко-буквенний аналіз; запис із коментуванням.

3. Продовжіть фразу:

У процесі збагачення словникового запасу учнів учитель використовує:

- а) прийом зіставлення;
- б) прийом порівняння;
- в) прийом аналізу;
- г) показ натуральних предметів або предметних малюнків;
- г) прийом узагальнення.

4. Продовжіть фразу:

З метою збагачення словникового запасу учнів класовод...

- а) використовує елементарне логічне визначення предмета;
- б) проводить вступну бесіду перед читанням;
- в) застосовує різні форми читання;
- г) проводить творчу роботу в зв'язку з читанням.

5. Продовжіть фразу:

Добір до слова одного чи кількох синонімів – це...

- а) прийом удосконалення звуковимови;

- б) один із видів орфографічних вправ;
- в) засіб формування граматичного ладу мовлення;
- г) один з прийомів пояснення значень слів.

6. Продовжіть фразу:

Введення нового слова в речення – це...

- а) один з прийомів уточнення значень слів;
- б) прийом розвитку зв'язного мовлення;
- в) засіб формування орфоепічних навичок;
- г) прийом запобігання орфографічним помилкам.

7. Продовжіть фразу:

Словниково-логічні вправи...

- а) використовуються для закріплення умінь виконувати звуко-буквений аналіз;
- б) є засобом вироблення орфографічних навичок;
- в) використовуються у процесі роботи над реченням;
- г) служать важливим засобом розвитку мовлення і мислення школярів.

8. Продовжіть фразу:

Робота над реченням проводиться...

- а) у зіставленні зі словами;
- б) у порівнянні із словосполученням;
- в) у зіставленні із текстом;
- г) у порівнянні з групою слів.

9. Продовжіть фразу:

Робота над реченням становить...

- а) основу для навчання читати;
- б) основу для навчання писати;
- в) основу для навчання будувати зв'язні висловлювання;
- г) основу для спостережень за навколишнім світом.

10. Продовжіть фразу:

Формуванню у першокласників навичок побудови зв'язних висловлювань сприяють...

- а) вправи з реченням;
- б) вправи із словом;

- в) різні форми читання;
- г) вправи із серіями сюжетних малюнків.

11. Продовжіть фразу:

Основою для розвитку у дітей діалогічного і монологічного мовлення є...

- а) робота з «Букварем»;
- б) читання слів та речень;
- в) складання словосполучень і речень;
- г) інсценізація відомих дітям творів, робота з загадками, прислів'ями.

Післябукварний період

1. У якому рядку розкриті основне завдання після букварного періоду?
 - а) навчання читати й писати з усіма буквами алфавіту;
 - б) удосконалення звуковимови;
 - в) систематизація знань, умінь і навичок з читання і письма.
2. У котрому рядку мовиться про матеріал для читання в після букварному періоді?
 - а) склади;
 - б) слова;
 - в) речення;
 - г) зв'язні прозові і віршові тексти.
3. У котрому рядку розкривається призначення текстів букваря?
 - а) тексти призначені лише для читання;
 - б) за текстами проводяться бесіди;
 - в) тексти читають, проводять за ними бесіди, переказують, продовжують.
4. У якому рядку не розкриті засоби відпрацювання способів та техніки читання?
 - а) учитель використовує виключно букварні тексти;
 - б) класовод використовує дидактичні матеріали з читання;
 - в) учитель звертається до періодичних дитячих видань, ілюстрованих дитячих книжок.
5. У якому рядку вказується на зв'язок уроків читання з уроками письма?
 - а) на уроках читання учні складають продовження тексту;
 - б) на уроках письма першокласники записують слова, словосполучення, речення;

- в) учні читають тексти, записані рукописним шрифтом, списують з друкованого шрифту слова, словосполучення, речення.
6. У котрому рядку названий метод навчання, який не використовується в після букварному періоді?
- а) буквоскладальний;
 - б) аналітико-синтетичний;
 - в) метод цілих слів.
7. У якому рядку названо орфографічну вправу, яка в після-букварному періоді не виконується?
- а) коментоване письмо;
 - б) орфографічний розбір;
 - в) списування;
 - г) різні види навчальних диктантів.
8. У котрому рядку мовиться про розвиток читацької активності та самостійності учнів?
- а) учитель проводить екскурсії в природу, на виробництво;
 - б) організовує виставки кращих зошитів учнів;
 - в) класовод проводить екскурсію в бібліотеку;
 - г) учитель готує першокласників до свята «Прощання з «Букварем».
9. Учитель хоче заохотити учнів до створення власного речення після читання тексту. Який підхід буде найефективнішим?
- а) заборонити зміни тексту та вимагати точного повтору;
 - б) запропонувати учням замінити одне слово на інше, зберігаючи зміст;
 - в) дати готові речення для переписування;
 - г) використовувати лише текст із букваря без коментарів.
10. Який варіант роботи сприятиме розвитку креативності та мовленнєвої активності учнів у післябукварному періоді?
- а) виконання стандартних вправ на списування та правопис;
 - б) створення міні-історії або діалогу за прочитаним текстом;
 - в) повторне читання тексту по складах;
 - г) робота лише з текстами букваря без змін.

Методика опрацювання розділу «Мова і мовлення»

1. Віднайдіть продовження фрази:

У розділі «Мова і мовлення» формуються деякі уявлення...

- а) про звуки і букви;
- б) про значущі частини слова;
- в) про речення;
- г) про тексти;
- г) про українську мову – мову українського народу.

2. Віднайдіть продовження фрази:

Відомості про мову і мовлення...

- а) учні не заучують, а засвоюють у процесі навчання;
- б) школярі вивчають на рівні теорії;
- в) отримують лише на уроках розвитку мовлення;
- г) засвоюють під час ознайомлення з етикою мовлення.

3. Продовжіть фразу:

Основними методами роботи над мовою і мовленням є...

- а) розповідь учителя;
- б) демонстрація схем, таблиць;
- в) показ малюнків, предметів;
- г) спостереження мовних явищ;
- г) спостереження мовних явищ і бесіда.

4. Віднайдіть продовження фрази:

Показуючи, як люди користуються мовою, слід вводити термін...

- а) «склад»;
- б) «слово»;
- в) «словосполучення»;
- г) «речення»;
- г) «мовлення».

5. Продовжіть фразу:

Практично учні мають засвоїти, що...

- а) в основному люди спілкуються в усній формі;
- б) усна форма спілкування переважає в шкільному віці;

- г) усною формою спілкування користуються лише в повсякденному житті;
- г) усна форма мовлення призначена для безпосереднього спілкування того, хто говорить, з тим, хто слухає.

6. Продовжіть речення:

Учні практично засвоюють, що усній формі мовлення...

- а) властиве користування правилами української орфографії;
- б) відповідають правила вживання розділових знаків;
- в) властива правильність побудови словосполучень і речень;
- г) властиві певний темп і сила звучання.

7. Віднайдіть закінчення фрази:

Писемне мовлення формується...

- а) у процесі читання;
- б) лише на уроках письма;
- в) в результаті навчання;
- г) в позаурочний час.

8. Продовжіть речення:

Висловлювання повинні бути правильними, точними, виразними – це вимога...

- а) фонетики;
- б) морфеміки;
- в) морфології;
- г) культури мовлення й етики мовного спілкування;
- г) синтаксису.

9. Віднайдіть продовження фрази:

Питання культури мовлення й етики спілкування...

- а) розглядаються у процесі читання художніх творів;
- б) треба тримати в полі зору постійно, як на уроках, так і в позаурочний час;
- в) вивчаються на уроках рідної мови;
- г) розглядаються на заняттях з розвитку мовлення.

10. Який прийом роботи допомагає учням усвідомити різницю між усним і писемним мовленням та стимулює їх творчу активність?

- а) списування тексту з підручника;

- б) складання власних повідомлень для різних ситуацій (лист, усне повідомлення, діалог);
- в) повторне читання тексту вголос;
- г) виконання орфографічних вправ.

Методика опрацювання розділу «Текст»

1. Позначте, яке з висловлювань хибне:

- а) визначальні ознаки тексту – цілісність змісту, зв'язність викладу, структурна організація, завершеність;
- б) текстом може бути окреме речення;
- в) текстом називають прислів'я;
- г) текстом можуть бути крилаті вислови;
- г) текст складається лише з простих речень.

2. Яке з висловлювань неправильне?

- а) частини тексту пов'язуються між собою за допомогою особових займенників ;
- б) засобом зв'язку між частинами тексту є вказівні займенники;
- в) синонімічні назви до вживаних у попередніх реченнях слів пов'язують частини тексту;
- г) засіб зв'язку між частинами тексту – єдність видових та часових форм дієслів присудків у сполучуваних реченнях;
- г) частини тексту пов'язуються за допомогою обставинних слів із значенням місця чи часу;
- д) частини тексту пов'язуються за допомогою прийменників.

3. Позначте, яке з висловлювань хибне:

- а) у процесі практичних спостережень та аналізу текстів в учнів формуються уявлення про текст;
- б) текст складається із зачину, основної частини, кінцівки;
- в) у тексті виражається його тема;
- г) текст складається із слів;
- г) тексту можна дати заголовок;
- д) зв'язне висловлювання створюється з певною метою.

4. Яке з висловлювань неправильне?

- а) текст складається з одного або кількох абзаців;

- б) абзаци в тексті пов'язані між собою за змістом;
- в) у тексті є важливі для вираження основної думки речення;
- г) у тексті є важливі для вираження основної думки слова;
- г) визначення важливих слів у тексті полегшує розуміння висловленого.

5. Позначте, яке з висловлювань хибне:

- а) учні вчаться відрізняти текст від групи речень, не пов'язаних за змістом;
- б) школярі визначають тему тексту і добирають до нього заголовки;
- в) учні ставлять запитання до кожного речення в тексті;
- г) школярі визначають композиційні елементи тексту;
- г) учні розрізняють тексти за стилістичними особливостями.

6. Яке з висловлювань хибне?

- а) знання, уміння і навички з розділу «Текст» формуються на спеціально відведених уроках;
- б) відомості про текст одержують на уроках розвитку зв'язного мовлення;
- в) уявлення про текст формуються під час опрацювання інших тем з мови;
- г) відомості про текст учні одержують у 4 класі;
- г) уміння та навички роботи над текстом формуються на уроках читання.

7. Позначте, яке з висловлювань хибне:

- а) лінгвістичні уявлення про текст формуються з 2 класу;
- б) на основі зіставлення мовного матеріалу засвоюють, що речення в тексті пов'язані між собою ;
- в) використовуючи пояснювальне читання, учитель формує уявлення про будову тексту;
- г) у процесі аналізу тексту учні визначають його тему та мету;
- г) для аналізу пропонуються розповідні тексти з елементами опису та роздуму.

8. Який підхід до вибору текстів найбільше сприяє розвитку критичного мислення учнів?

- а) обирати тільки тексти з підручника без змін;
- б) пропонувати тексти з відкритим закінченням, що можна продовжити або змінити;
- в) обмежуватися лише вправами на списування;
- г) використовувати тексти з орфографічними помилками для виправлення.

9. Який підхід до роботи з текстом допомагає учням поєднувати логіку і творчість?
- а) визначати тему та заголовок без аналізу сюжету;
 - б) пропонувати учням скласти власний текст на основі прочитаного, зберігаючи логічний зв'язок частин;
 - в) переписувати текст з підручника без змін;
 - г) підкреслювати всі виділені слова та речення.
10. Який спосіб роботи з текстом найбільше сприяє розвитку креативності та мовленнєвої активності учнів?
- а) аналіз тексту за схемою «зачин – основна частина – кінцівка» без змін;
 - б) створення альтернативного завершення тексту або продовження його сюжету власними словами;
 - в) виділення абзаців і важливих речень;
 - г) підкреслення слів і словосполучень, що повторюються.

Методика читання оповідань

1. Яке з висловлювань хибне?
- а) підготовка до читання включає розповідь учителя;
 - б) у підготовчій роботі використовується вільне висловлювання учнів;
 - в) у підготовчій роботі проводиться читання твору;
 - г) підготовча робота включає бесіду з використанням дитячого досвіду.
2. Яке з висловлювань хибне?
- а) первинне читання оповідання доносить до учнів ідею твору;
 - б) первинне читання проводиться лише вголос;
 - в) піддається перевірці запитаннями;
 - г) первинне читання повинно бути цілісним.
3. Яке з висловлювань неправильне?
- а) перевірка сприймання прочитаного проводиться після первинного читання;
 - б) бесіда проводиться перед первинним читанням;
 - в) запитання учням ставлять у логічній послідовності;
 - г) не слід захоплюватися великою кількістю запитань.
4. Яке з висловлювань хибне?
- а) робота над переробленням оповідання

проводиться вголос і мовчки;

б) повторне читання супроводжується бесідою;

в) робота над перечитуванням твору – це одна із форм творчої роботи;

г) перечитування твору проводиться частинами.

5. Яке з висловлювань неправильне?

а) на етапі аналізу оповідання проводиться розбір художніх засобів;

б) цілісний аналіз – головне в роботі над оповіданням;

в) художність твору можна показати на прикладі характеристики образів;

г) аналіз твору проводиться після первинного читання.

6. Яке з висловлювань неправильне?

а) складання плану передуює переказу оповідання;

б) план твору складають ще в період навчання грамоти;

в) навчання складати план ґрунтується на умінні ділити твір на частини;

г) на першому етапі учні складають малюнковий план;

г) словесне оформлення плану рекомендується з 3 класу.

7. Яке з висловлювань хибне?

а) переказ має освітнє і виховне значення;

б) переказ має невичерпні можливості для розвитку зв'язного мовлення учнів;

в) існують два види переказів: творчий і стислий;

г) переказ не обов'язковий на уроці.

8. Яке з висловлювань неправильне?

а) узагальнююча бесіда проводиться з метою виявлення ідеї твору;

б) порядок заключної бесіди визначається жанром твору;

в) хід заключної бесіди залежить від будови твору;

г) узагальнююча бесіда готує учнів до виразного читання.

9. Який підхід до підготовки учнів до читання оповідання найбільше сприяє розвитку креативності та самостійності?

а) обмежуватися тільки розповіддю вчителя;

б) використовувати вільне висловлювання учнів, їх припущення та обговорення теми;

в) давати готовий текст для переписування;

г) читати твір тільки вголос без бесіди.

10. Який прийом роботи з оповіданням найбільше розвиває творчість учнів у вираженні власної думки?
- а) складання плану і переказ оповідання власними словами;
 - б) робота над списуванням і виправленням помилок;
 - в) аналіз художніх засобів без зв'язку з сюжетом;
 - г) повторне читання твору частинами без обговорення.

Методика читання віршів

1. Продовжіть речення:

У підготовчій роботі перед читанням віршів використовується...

- а) конкурс читців;
- б) переказ твору;
- в) дитячий досвід;
- г) складання плану;
- г) складання партитури твору.

2. Продовжіть речення:

Первинне читання вірша проводиться...

- а) учителем (краще напам'ять);
- б) учнями;
- в) учителем та учнями;
- г) у парах.

3. Продовжіть речення:

Повторне читання твору проводиться з метою ...

- а) підготовки до виразного читання;
- б) проведення словникової роботи;
- в) аналізу художніх засобів;
- г) з'ясування основного змісту та елементів твору.

4. Продовжіть речення:

Аналіз фактичного змісту вірша включає...

- а) розбір змісту кожного речення;
- б) розповідь учителя про автора;
- в) читання вірша всіма учнями напівголосно;

г) емоційно-образний розбір.

5. Продовжіть речення:

Опрацювання партитури вірша включає...

- а) роботу над усвідомленням змісту твору;
- б) з'ясування мовних засобів;
- в) встановлення мелодики читання залежно від логічного наголосу;
- г) словесне малювання.

6. Продовжіть речення:

Творча робота на основі тексту включає...

- а) добір інтонації читання;
- б) лексико-стилістичний аналіз;
- в) з'ясування головної думки вірша;
- г) продовження авторської думки.

7. Який вид творчої роботи з віршем сприяє розвитку уяви та здатності до інтерпретації тексту?

- а) добір інтонації читання;
- б) лексико-стилістичний аналіз;
- в) з'ясування головної думки;
- г) продовження авторської думки або створення власного варіанта кінцівки.

8. Який підхід до аналізу фактичного змісту вірша стимулює мислення і увагу учнів?

- а) розбір змісту кожного речення по черзі;
- б) розповідь учителя про автора без обговорення тексту;
- в) читання вірша всіма учнями напівголосно;
- г) емоційно-образний розбір із співставленням образів і настрою.

9. Який вид підготовчої роботи перед читанням віршів розвиває зв'язне мовлення та творче мислення учнів?

- а) конкурс читців;
- б) переказ твору;
- в) використання дитячого досвіду для обговорення теми і образів;
- г) складання плану.

10. Який метод роботи з віршем найбільше стимулює розвиток емоційної компетентності та уяви учнів?

- а) аналіз тематичних слів і граматичних форм;
- б) емоційне декламування вірша з використанням інтонації і жестів;
- в) перевірка розуміння змісту через тестові запитання;
- г) повторне читання мовчки для тренування швидкості.

Методика вивчення байок

1. Визначте неправильне висловлювання:
 - а) робота над байкою включає сприйняття конкретного змісту;
 - б) у роботі над байкою важливим є усвідомлення композиції;
 - в) одним із основних прийомів роботи є розкриття алегорії;
 - г) опрацьовуючи байку, учні складають план;
 - г) робота над байкою включає аналіз моралі.
2. Визначте неправильне висловлювання:
 - а) у підготовчій роботі перед читанням байки учитель проводить бесіду про автора;
 - б) перед читанням байки проводиться вікторина за матеріалами байок;
 - в) перед читанням проводиться словникова робота;
 - г) у підготовчій роботі використовується конкурсне читання;
 - г) підготовча робота включає бесіду про тварин.
3. Визначте неправильне висловлювання:
 - а) учитель читає байку за опрацьованою партитурою;
 - б) байку прослуховують у записі;
 - в) учитель організовує перегляд байки (діафільм, мультфільм);
 - г) первинне читання байки проводиться мовчки.
4. Визначте неправильне висловлювання:
 - а) бесіда емоційно-оціночного плану проводиться після первинного читання;
 - б) у бесіді учитель визначає емоційний вплив твору на учнів;
 - в) запитання ставляться в логічній послідовності;
 - г) бесіда дає змогу узагальнити знання учнів.
5. Визначте неправильне висловлювання:
 - а) аналіз конкретного змісту байки включає розбір частин твору;
 - б) на етапі аналізу проводиться словникова робота;
 - в) аналіз байки включає з'ясування мотивів поведінки дійових осіб;

- г) на етапі аналізу проводиться інсценізація байки;
 - г) аналіз байки завершується визначенням головної думки.
6. Визначте неправильне висловлювання:
- а) у роботі над байкою важливим є розкриття алегорії;
 - б) аналіз моралі проводиться після розкриття алегорії;
 - в) виразному читанню передуює складання партитури;
 - г) після виразного читання учні переказують байку;
 - г) читання в особах – творча робота у зв'язку з читанням байки.
7. Який прийом роботи з байкою сприяє розвитку критичного мислення учнів?
- а) складання плану байки;
 - б) порівняння поведінки персонажів із реальною поведінкою людей;
 - в) первинне читання байки учителем;
 - г) списування тексту в зошиті.
8. Який метод роботи з байкою найефективніше розвиває творчі здібності учнів?
- а) інсценізація байки з альтернативним завершенням;
 - б) повторне читання байки мовчки;
 - в) словникова робота перед читанням;
 - г) перевірка розуміння за допомогою тестів.
9. Який підхід до опрацювання байки допомагає учням усвідомити мораль і її значення у житті?
- а) складання партитури байки;
 - б) аналіз мотивів поведінки дійових осіб та їх наслідків;
 - в) первинне читання вголос учителем;
 - г) списування байки у зошиті.
10. Який підхід до роботи з байкою сприяє розвитку мовної компетенції і художнього смаку?
- а) аналіз художніх засобів у байці та добір власних прикладів;
 - б) повторне читання байки мовчки;
 - в) перевірка розуміння тексту через тестові завдання;
 - г) списування байки.

РОЗДІЛ 3. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання результатів виконання тестів досягнень

Рівень навчальних досягнень	Характеристика виконання тестових завдань	Оцінка
Високий	Студент виконує 90–100 % тестових завдань правильно. Відповіді повні, обґрунтовані, свідчать про глибоке розуміння навчального матеріалу, уміння застосовувати знання в нових ситуаціях.	5
Достатній	Виконано 75–89 % завдань правильно. Студент володіє матеріалом, але припускається окремих неточностей у формулюваннях або прикладах.	4
Середній	Виконано 50–74 % завдань правильно. Знання фрагментарні, неповні, проявляється труднощі у застосуванні теоретичних положень.	3
Низький	Виконано менше 50 % завдань правильно. Знання поверхові, не систематизовані, відповіді неповні або несуттєві.	2

Критерії оцінювання результатів виконання тестів креативності

Рівень навчальних досягнень	Характеристика прояву креативності	Оцінка
Високий	Відповіді оригінальні, глибокі, творчо інтерпретують мовний матеріал. Студент пропонує кілька власних варіантів розв'язання, демонструє педагогічну уяву, гнучкість мислення, виявляє ініціативу.	5
Достатній	Відповіді логічні, аргументовані, містять елементи творчості. Є спроба самостійного підходу, однак оригінальність частково обмежена.	4

Середній	Відповіді переважно репродуктивні, базуються на відомих зразках. Творчі прояви епізодичні, не відзначаються глибиною чи новизною.	3
Низький	Відповіді поверхові або шаблонні, відсутні ознаки креативності. Завдання виконано частково, без самостійного підходу.	2

Примітка: тестові завдання креативності оцінюються не кількістю правильних відповідей, а якістю і рівнем творчості.

Якщо завдання кількісно оцінювані (наприклад, студент має створити 3 оригінальні приклади), можна орієнтуватися на такий показник:

- Виконано всі завдання з творчим підходом → 5.
- Виконано більшість, але є повтори / типові відповіді → 4.
- Виконано частково, мало оригінальності → 3.
- Не виконано або не відповідає вимогам → 1.

1. Безкоровайна О.В. Прописи. Українська мова. Каліграфічний тренажер. Харків: Торсінг плюс, 2015.
2. Бодров В.А. Психологія професійної придатності. Навчальний посібник, 2001, 511с. – Режим доступу:
<http://socio.125mb.com/testyi-dostijeniy-diaagnostika-urovnya-26025.html>
3. Варзацька Л.О. Українська мова та читання: підручник для 2кл. закладів загальн. середн. освіти: у 2ч.Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019, 160 с.
4. Вашуленко М.С. Українська мова та читання: підруч. для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах): Ч. 1 / М.С. Вашуленко, Н.А. Васильківська, С.Г.Дубовик. Київ:Видавничий дім «Освіта», 2020. - Режим доступу:
<https://pidruchnyk.com.ua/1524-ukrmova-ta-chytannya-vashulenko-3klas-nush.html>.
5. Вашуленко М.С. Українська мова та читання: підруч. для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021.
6. Захарійчук М. Українська мова та читання: підруч. для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах): Частина 1: Українська мова/ Мар'яна Захарійчук. Київ: Грамота, 2020. - Режим доступу:
<https://pidruchnyk.com.ua/1525-ukrmova-ta-chytannya-zahariychuk-3klas-nush.html>.
7. Конструювання тестів. Курс лекцій: навч. посіб. / Л.О.Кухар, В.П.Сергієнко. Луцьк, 2010, 182с. - Режим доступу:
https://moodle.ndu.edu.ua/pluginfile.php/889/mod_page/content/1/kt.pdf
8. Кульчак Л. С., Шпіляревич В. В. Щодо розробки та використання тестових завдань у процесі поточного та підсумкового контролю знань здобувачів у навчально-наукового юридичному інституті: методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут, 2020. 17 с. – Режим доступу : <https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/>
9. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів /

- За наук.ред. М.С.Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2010. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/bilole1/ss-55852777>
10. Науменко В.О. «Перлінка». Книга з літературного читання для 3кл. Київ: Генеза, 2015.
 11. Остапенко Г.С. Українська мова та читання: піруч. для 2кл. закл. загал. серед. освіти. Київ: Світич, 2019, 128с.
 12. Першокласні прописи: посібник з письма та розвитку мовлення/ В. Федієнко. Харків: ВД «Школа», 2015, ч. I, II.
 13. Пономарьова К. І. Українська мова та читання: Підручник для 3класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 1 // К. І. Пономарьова, Л. А.Гайова. Київ: УОВЦ «Оріон», 2020 . - Режим доступу: <https://pidruchnyk.com.ua/1503-ukrmova-ta-chytannja-3-klas-nush-ponomarova.html>.
 14. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.